

**DOMINIC
SANDBROOK**
AVENTURI ÎN TIMP

**CUCERIREA
AMERICII**

Ilustrații de Edward Bettison
Traducere din limba engleză de Petru Iamandi

POLIROM
2023

Cuprins

Prolog. Străinii	9

Partea I

Ținutul celui de-al Cincilea Soare

1. Șarpele cu Pene	17
2. Venirea aztecilor	29
3. Copiii vulturului.....	42
4. Templul groazei.....	56
5. Montezuma	70

Partea a II-a

Călătoria de pe mare

6. Băiatul venit de nicăieri	85
7. Insula secretelor.....	99
8. Moarte în paradis.....	114
9. Vânătorii de aur	124
10. Începe călătoria	137

Partea a III-a

Cuprinși de teamă

11. Fata de la mare	155
12. Încleștarea săbiilor	173
13. Orașul de pe lac	189
14. Tobe în noapte	203
15. Sărbătoarea sângelui	216
16. Noaptea Lacrimilor	231

Partea a IV-a

Sfârșitul lumii

17. Pe viață și pe moarte	249
18. Asediul Tenochtitlanului	264
19. Căderea vulturilor	277
20. Orașul nălucilor	291
Epilog. Moștenitorii	307
<i>Nota autorului</i>	321

Nu mai înțelegea nimic. Străini cu piele albă, bărbi roșcate și veșminte din metal. O armă care putea sfărâma un copac dintr-o singură lovitură de trăsnet. Câini uriași, cu „ochi galbeni, fioroși“. Fiare colosale care semănau cu cerbii, „înalte cât acoperișul unei case“.

Și lucrul cel mai greu de explicat dintre toate – fata care călătorea cu străinii. O nahua, ca și el, care vorbea în numele căpitanului și părea să le spună ce să facă. *Cine era?*

Ulterior, unii cronicari au scris că Montezuma era „plin de spaimă“ și „cuprins de cea mai adâncă tristețe și disperare“. Pare însă puțin probabil. Montezuma era un comandant dur, călit în lupte, nu un om care să se pusă pe plâns la auzul veștilor despre străinii de pe coastă.

De asemenea, în pofida zvonurilor care circulau prin piețe, el nu credea că aceștia sunt zei¹. Știa foarte bine că străinii sunt muritori. Nu știa însă de unde vin și ce vor.

Cugetă multă vreme în jilțul său sculptat, cântărind toate posibilitățile. Într-un târziu, le porunci sfetnicilor să se strângă în Casa Cavalerilor Vulturului.

După ce sfetnicii se așezară pe băncile vopsite, Montezuma deschise întrunirea:

— Soluția este limpede. Ori îi lăsăm pe străini să înainteze spre oraș, ori, cumva, trebuie să scăpăm de ei.

1. Se spune adesea că Montezuma îl considera pe Cortés Quetzalcóatl, regele-zeu, care traversase marea de la răsărit ca să-și revendice tronul. Aceasta este aproape sigur o născocire. Niciuna dintre primele cronici aztece nu pomenește de întoarcerea unor zei. Iar scrisorile lui Cortés trimise în timpul expediției nu pomenesc nimic despre faptul că ar fi fost luat drept zeu.

Dar cum? Vremea nu era prielnică războiului, iar mulți dintre cei mai buni luptători se îngrijeau de fermele lor.

Fratele Împăratului, Cuitláhuac, vorbi primul:

— Ar fi o nebulie să-i lăsăm pe străini să intre în capitală. Niciodată să nu deschizi ușa celui care te va scoate din casă.

Dar nepotul Împăratului, Cacama, clătină din cap și spuse:

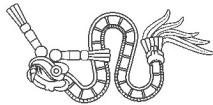
— Nu. Un rege mare nu trebuie să se teamă de vizitatori străini.

Apoi, zâmbind mânzește, arătă spre cei care aflați în sală și întrebă:

— Oare nu sunt destule căpetenii aici care să te apere?

Montezuma încuviință încet din cap, gânditor. Apoi îi făcu semn unui slujitor și îi porunci:

— Trimiteți-le străinilor alte daruri!

Deci care era planul lui Montezuma? Spera să-i mituiască pe spanioli ca să-l lase în pace? Chiar credea că se vor mulțumi cu darurile lui?

Sau se gândea la ceva mult mai sinistru și mai crud? Voia de fapt să-i *ademenească* pe spanioli, să-i atragă spre capitală, ca un vânător căruia îi place să se joace cu prada?

Voia să-i momească spre inima labirintului unde, într-o bună zi, spaniolii ar putea ajunge alături de șerpi și șopârle? Cu alte cuvinte, voia să-i adauge la *colecție*, să facă din ei cele mai deosebite exponate?

Nu vom ști niciodată. Poate că nici sfinicii lui Montezuma nu știau exact ce gândea.

În următoarele zile, mai mulți trimiși ai Împăratului ajunseră pe coastă cu vase, podoabe, figurine și coliere din aur, cu mantii, oglinzi, scuturi ornamentate cu pietre prețioase și podoabe din pene.

I le dăruiră pe toate lui Cortés. Acesta îi întrebă din nou dacă poate veni în capitală. Trimișii îi spuseră iarăși că Împăratul este prea ocupat ca să primească oaspeți.

Aprilie lăsă locul lunii mai. Pe coastă era tot mai cald, aerul era dens și umed. În fiecare dimineață, cei aflați pe plajă vedeau nori de muște deasupra capului.

În prima zi a lunii, Tendile le aduse alte daruri: roți uriașe din aur și argint, ornamentate cu imagini ale soarelui și lunii, ca și alte podoabe, giuvaiere și penaje.

Cortés ceru încă o dată să-l întâlnească pe Montezuma. Tendile clătină din cap:

— Împăratul trebuie să rămână în oraș pentru Sărbătoarea Florilor. Iar drumul spre capitală este prea periculos pentru voi.

În acea seară, Cortés rămase până târziu cu Malinche. Fata învăța extraordinar de repede, iar spaniola ei era deja atât de bună, încât puteau vorbi acum între ei fără ajutorul lui Aguilar.

De fapt, Cortés petrecea mai mult timp cu ea decât cu propriii locotenenți. Unii spanioli bombăneau, spunând că s-ar fi îndrăgostit de ea, căci nu o pierdea niciodată din ochi!

În seara aceea însă, cei doi vorbiră despre război.

— Sunt mulți cei care-l urăsc pe Montezuma, zise ea cu înverșunare. Sunt provincii întregi care ar vrea să scape de

jugul aztecilor și să le distrugă imperiul. Dacă vei porni spre capitală, vei găsi în scurtă vreme prieteni. Mulți totonaci, de exemplu, te vor ajuta bucuroși să-i nimicești pe oamenii Împăratului.

Ochii îi străluceau, iar vocea îi tremura de emoție.

— Prilej mai bun ca ăsta nu vei mai avea, șopti ea. Și nu uita că aztecii au *foarte mult aur...*

După câteva ore, în timp ce oamenii lui sforăiau, Cortés era încă treaz, nebăgând în seamă nici căldura, nici muștele și întorcând lucrurile pe toate fețele.

Fata avea dreptate. Cu aurul aztecilor putea ajunge stăpân, chiar rege. Iar dacă Malinche spunea adevărul, pe drum putea găsi nenumărați aliați care de-abia așteptau să fie smulși din amorțeală.

Și totuși, și totuși...

Cortés știa că unii dintre oamenii lui țineau morțiș să se întoarcă în Cuba. Îi îngrijora ideea de a pătrunde în interiorul continentului și nici nu voiau să nesocotească ordinele lui Diego Velázquez.

Gubernatorul Cubei le ceruse să exploreze coasta Yucatánului, atâta tot. Veniseră acolo să cerceteze, nu să se lupte și cu siguranță nu să se pună cu un imperiu.

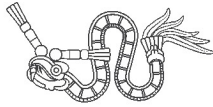
Dacă o porneau spre interiorul continentului, cât îi va lua lui Velázquez să trimită oameni după ei? La drept vorbind, din momentul în care Cortés nesocotise ordinele guvernatorului, oare oamenii lui Velázquez nu porniseră deja spre ei?

Dacă trimișii lui îl ajungeau din urmă pe Cortés înainte ca acesta să intre în Tenochtitlan, ce avea să se întâmple? O întoarcere umilitoare în Cuba, cu lanțuri la mâini și la

picioare? Tot restul vieții petrecut într-o temniță mizerabilă? Moarte pe eșafod în fața unei mulțimi batjocoritoare?

Și totuși, cuvintele lui Malinche continuau să-i răsune în urechi. „Prilej mai bun ca ăsta nu vei mai avea...”

Când soarele să ridică deasupra liniei orizontului, la răsărit, Cortés se hotărâse.

A doua zi, la prânz, Cortés își chemă oamenii. După ce se adunară pe plajă, se urcă pe o ladă și începu să le vorbească:

— Știu bine că mulți dintre voi vreți să vă întoarceți în Cuba. Vă înțeleg nerăbdarea și îmi displace ideea de a nesocoti ordinele lui Velázquez...

Urmă un moment de ezitare:

— Totuși... Această călătorie a luat o întorsătură cu totul imprevizibilă. Niciunul dintre noi nu se aștepta să găsim un ținut atât de bogat în aur sau să avem ocazia de a pune stăpânire măcar pe o parte din el. Dacă ar fi aici, spuse el cu nonșalanță, Velázquez ar recunoaște că „Mexicul este un ținut frumos” și că „atât bunul Dumnezeu, cât și Majestatea Sa Regele vor fi foarte mulțumiți dacă va exista o așezare aici”.

Așadar, Cortés se răzgândise. În loc să se întoarcă acasă, vor întemeia un orașel care se va chema Villa Rica de la Vera Cruz – Orașul Bogat al Adevăratei Cruci.

Fiecare membru al expediției va deveni cetățean al orașului, cu dreptul de a alege membri în consiliu. Puteau face

negoț cu localnicii, puteau strânge obiecte de preț ca să le trimită acasă și aveau să se întoarcă în Cuba de îndată ce vor fi pregătiți.

Cortés făcu o pauză și privi în jur.

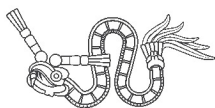
— Ei, ce spuneți?

Plaja răsună de urale, așa cum prevăzuse. Cel mai tare strigau frații Alvarado, însă mulți dintre prietenii lui Velázquez nu scoaseră niciun sunet. Și la asta se așteptase.

Alegerile se făcură pe loc. Îvingători, desigur, ieșiră căpitanii. Cortés le arătă plin de gravitate ordinele lui Velázquez. Cu aceeași gravitate, căpitaniii declarară că Hernán Cortés își îndeplinise misiunea și putea să renunțe în mod oficial la calitatea de comandant al expediției.

După câteva momente, Alvarado anunță că noii consilieri ai orașului Vera Cruz îl aleseseră pe primul judecător principal și conducător militar. Numele lui era... Hernán Cortés!

Din nou, urale. Profitând de larma din jur, Cortés îi aruncă o privire lui Malinche și dădu din cap, încurajator.

Cortés se mișcă repede. Pe hârtie, noua sa funcție îl apăra de Velázquez, căci putea pretinde oricând că nu face decât să îndeplinească ordinele consilierilor.

În realitate, lucrurile nu erau însă chiar atât de simple. Odată ajuns din urmă de agenții lui Velázquez, era foarte posibil ca aceștia să scoată mai întâi săbiile și abia după aceea